

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Francisci Salesii, Episcopi Et Principis Gebennensivm Meritissimi

Maupas du Tour, Henri Chauchon de

Coloniæ Ubiorum, 1663

Cap. X. Divione Conciones habet per Adventum & Quadragesimam:
fructus excursionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42882

CAPUT X.

*Divione Conciones habet per Adventum &
Quadragesimam: fructus excur-
sionis.*

ILLUD Christi Domini ad Apostolos revol-
vens Apostolicus Antistes, (a) *Ite, predicate E-
vangelium omni creaturae*; Divionensibus negare non
potuit, quod ab eo flagitabant, ut apud se Adven-
tūs & Quadragesimæ tempore disseminaret ver-
bum Dei: sub beneplacito tamen Summi Ponti-
ficis: neque enim plus mense aberat à suâ diœcesi,
sine ejusdem Summi Pontificis facultate, appro-
bante Confessario, & consultis aliis aliquot notæ
doctrinæ & pietatis viris. Quam in sententiam,
Nūquam, a jebat, à meo ovili discedo, nisi men-
te inquietâ: quippe metuo ne absentiam illam
meam objiciat mihi aliquando Deus, qui pa-
stum eam ove salientis, famelicis interea meis.
Non satis statuere possum, num aliquid in ter-
ris concupiscam: certè si quid concupisco, non
concupisco vehementer; optem tamen ut libe-
ter curis, & multiplicitate negotiorum, quæ E-
piscopatum comitantur assidue: sed quoniam
hunc mihi Dominus Deus imposuit, spero ipsū
miserturum mei, gratiâque daturum necessa-
riam ad ea explenda quæ me vult facere. Quæ
cùm ita sint, nihilò seciùs contremisco, animo &
cogitatione memorans, cùm frequentissima sit
Diœcesis mea, nullam tamen animam illius fi-
nibus

(a) Mar. 16.

„ nibus contineri, de quâ non is à me rationem
 „ repetiturus singillatim. Heu me! quocumque
 „ peccatorum major numerus futurus est, ovium
 „ an pastoris? utram in partem lanx propendeat
 „ criminum meorum, an flagitiorum perpetu-
 „ torum ab iis qui mihi crediti sunt; qui in semp-
 „ ternam salutem suam diligentius incubuisse
 „ melioris Episcopi exemplum habuissent
 „ oculos? Qualis Sacerdos, talis populus; heu
 „ hi! quando nam bonus ero, ut animæ illæ, quæ
 „ Domino Jesu vitâ steterunt, meliores evadant
 „ Omnino quid me futurum sit, nescio; dum re-
 „ go Epistolam S. Augustini ad Valerium, (b) pro-
 „ fitentis *Nihil esse in hac vitâ facilius & lætius, & ho-*
 „ *minibus acceptabilius Episcopi officio, si perfunctorie &*
 „ *que adulatorie res agatur: sed nihil apud Deum turpius*
 „ *us, & tristius, & damnabilius: contra autem nihil*
 „ *in hac vitâ difficilius, laboriosius, periculosius Episcopi*
 „ *officio; sed apud Deum nihil beatius, si eo modo militaverit*
 „ *quo noster Imperator jubet.*

Noluit item fidem suam Divionensibus oblit-
 gere Beatus Præsul ante, quàm rem communicasset
 cum Serenissimo Duce Sabaudia: at is veteri
 certis quibusdam de causis, quas ad rem Ducatus
 publicam pertinere existimabat. Sed expugnata
 facilè ad pia animum Senatus Divionensis, literis
 ad eum datis, quibus id enixissimè à bono Prin-
 cipe flagitabat. Id cum Francisco significatum
 esset, ad Castrum Salesianum perrexit; quò se ad
 rem tanti momenti fructuosè peragendam com-
 pararet. Atque illo in secessu objecta ipsi divi-

(b) Tract. 2. Ep. 158.

tus est species Religiosi Monialium instituti, cu-
jus ipse futurus esset Fundator, unde fructus sanè
uberes extituri deinde in Ecclesia ad majorem
Dei gloriam essent, Præcipuè tanquam in tabulâ,
feminam illam vidit, quam adhibiturus Dominus
Deus eam ad rem esset: Joanna Francisca Fremi-
otta fuit, Benigni Fremiotti, Præsidis in supremâ
Divionensi Curiâ secundi, filia, soror germana
Andræ Fremiotti, Archiepiscopi Bituricensis, (b)
quam postea ex ea delineatione, faciliè agnovit
Divione: qua de re cum nos prolixè & copiosè in
Vita ejusdem Joannæ Francisæ Fremiottæ me-
moraverimus, super sedemus hîc plura attexere.

Vix concionum Quadragesimalium opus in-
choaverat, cum Divionensium animos rapere
item cœpit. Diceret Beatum, Ecclesiasten illum
esse, de quo Isaias: (c) *Ecce servus meus, electus meus:*
complacuit sibi in illo anima mea: dedi spiritum meum
super eum: judicium gentibus proferet. Et ea quidem
erat illius caritas, ut non se intra susceptæ occupa-
tionis terminos contineret. Nam supra statas
conciones, adibat frequens ad Monasteria, ad Xe-
nodochia, ad locos alios, quò accersebatur: exci-
piebat confessiones; intererat, vel potius præerat,
deliberationibus omnibus, quæ piis de rebus in-
stituebantur: ubicunque autem verba faceret, pie-
tatis atque religionis sensus tam altos imprimebat
in audientium mentibus, ut tanquam magnes om-
nes eò traheret, tractos ipse dirigeret in spiritu,
maximam partem: compluribus quidem certè ex
pri-

(b) Vulgò *Madame de Chantal.*

(c) *Cap. 42.*

240 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
primariis tum viris, tum feminis, dux fuit ad vitam
illam interiorē, postquam illius ejusdemque
industrialique permoti, eam primū capessiverunt.
In iis, Senator quidam Divionensis prædicatō
ingentes sibi utilitates ex Beati Antistitis contem-
nibus obvenisse: verū, easdem ingens sibi
commodum attulisse, undē nunquam liberā
esset, quōd deinceps nullum prætereā Ecclesiasticum
sine nausea quadam esset auditurus. Equidem
in jure Canonico, (d) *Si quem conscientia remordet
quod experimenta tentando necem alicui intulerit; fuit
tur illi, ut ad Ecclesiasticos Ordines non accedat;* hinc
adverso nullam satis sublimem opinionem capere
animo possumus de illorum merito Ecclesiasticorum,
qui Ministri sint gratiæ, perinde atque
dici sunt naturæ Ministri ex S. Augustino; (e) quod
que, multis aliis nominibus, Medicis antestentent,
quod illos ad vitam revocant, qui eorum voces
excipiunt auribus, vel quod vivis vitam spiritua-
lem largiantur.

Exeunte Quadragesimā, hoc est, feriā quinquagesimæ
sanctioris hebdomadæ, interfuit rogatus, sacrificium
primo Illustrissimi Archiepiscopi Bituricensis, sperantem
fore, ut si adesset, benedictio Domini futura sibi esset
copiosior. Nec eum fefellit opinio: dum Episcopus accederet
ad sacramentum, ab sacrificante sacramentum Eucharistiam
acceptum (quando de more Ecclesiæ ipse ea die non sacrificabat)
visus est luce circumfusus, radiisque patentes
in omnes jaculans tum præcipuè, cum sacrificante

(d) Cap. Ad aures de etate & qualitate perficienda

(e) In Psal. 77.

Domini Jesu corpus in os ejus immissum est. Hos radios nullus non vidit aditantium: observavit autem præcipuè Joanna illa Francisca Fremiotta, sacrificantis soror. Mosem crederes ex consortio Dei tanto splendore coruscantem, ut *ejus in faciem intendere non possent filii Israël.* (e)

Hinc illa tanta lenitas & mansuetudo: neque enim satis Domino Jesu visum, ejus mentem suo spiritu implere, pectus virtutibus; præterea visceribus misericordiæ illum donare dignatus est. Id adeo egregiè præ se tulit Beatus Antistes, cum quibusdam in sermone familiari, Sacerdoti cuiquam libentius obtreçantibus; Vos inquit, ratione vestram tantisper examine. Obloquimini iis qui consecrati Deo vivo, de iisque sermones spargitis adversos, quasi in eo posita sit hujus seculi elegãtia, ut Dei ministris obtreçetur. At ubi nunc illa ætas, quâ suâ ipsorum chlamyde Sacerdotum flagitia Imperatores operiebant? Omnino, si peccat contra jus civile, quisquis fratris sui facta probrosa propalat, sacrilegium est ea in lucem proferre, quæ cum Sacerdotû labe ignominiaque conjuncta sunt. Ecqui verò sunt illi tam audaces, tamque confidentes, ut Arcam Dei tam temerario ausu scrutentur, atque excutiant? Et in Bethsamitas quidem occultiore morbo quodam animadvertit Deus, quòd quæ arcana esse voluerat, detexerunt, manna videlicet & virgam Aaron: nos qui tot Aaronum probra labesque pervulgamus, putabimus nobiscum à Deo vindice leniùs actum iri, quàm actum fuisse-

Q

(e) Exod 34.

„ fuerit cū hominibus alioqui non irruis. Nū
 „ nūquam vobis persuadetis fore ; ut quoniam
 „ infinitā multitudine latetis eorum, qui talia
 „ dent & peccant, pœnam debitam refugiat
 „ O nequitiam! ô pravitatem! illi ipsi, inquit
 „ Hieronymus, qui à peccato remotiores
 „ temperare sibi nequeunt quin obtrecent
 „ sacerdotibus: quasi id agat teter dæmon, ut
 „ quam de vitiis aliis omnibus triumphaverit
 „ inconsulti illi, hoc ultimum rete expandat
 „ eos interceptendos.

Ceterum, haud immerito muneris sui Pra
 vigilatissimus, ante discessum, à Divionensi
 natu literas impetravit confirmatorias Edicti
 gis Christianissimi ; quo jubebat in Gexien
 tione sine Catholicose exercere liberè cuncta
 fidei orthodoxæ sunt. Sub discessum autem,
 à Magistratu sunt, qui ipsi civitatis nomine ob
 rent vasa ex argento, quæcunque ad abacum
 que ad mensam necessaria forent: sed oblata
 Apostolicus, unâ tantæ benevolentia signifi
 ne contentus repudiavit. Ea verò despiciet
 mirum in modum auxit existimationem de
 Dei virtute & sanctimonia vulgò concep
 quare in discessu, concursus tantus fuit bene
 cantium, complorantiumque, ut vix ab eis divi
 poruerit, flagitantibus ne discederet tam citò
 post, ubi maturum foret, se suis brachiis Avenionem
 abeuntem portaturos. Quo tempore matrona
 in confertissima turba exclamasse dicitur, O fur
 ô furem! quæ quorsum ea diceret? interrogantibus
 Nec videtis, inquit, Episcopum Gebennensem omnium

mentesque adserapuisse. Contra, Calvinisticus
 Ministellus, Cassegranio nomine, ne nihil ausus
 fuisse videretur, in ipso procinctu appellans Epi-
 scopum, tempestivè scilicet, provocat ad disputa-
 tionem de capitibus in fide controversis. At sapi-
 piens Antistes, Video, inquit, putasti certamen
 à me detrectatum iri hoc tempore, quo omni-
 bus ad iter comparatis, equum proximè con-
 scensurum me putaveram: verùm, fefellit te
 conjectura: tametsi plausibiliùs me provocas-
 ses tum, cùm aliquò otio hìc fruebar; ne tamen
 gloriari possis fugisse me, tum, cùm ad certa-
 men provocabar, en præsto sum: nihil tanti mi-
 hi est hodie proficisci: age sanè, selige ipse quod
 potissimùm argumentum disputationis esse ve-
 lis: ego argumenta tua retudero. Ad hæc Mini-
 stellus de suâ spe dejectus; Non est, inquit, con-
 sili mei profectioem tuam remorari; verùm,
 diem ipse selige, quo die Gebennæ ad disputa-
 tionem veniamus. Benè habet, inquit Episco-
 pus: conditionem accipio: Gebennæ disputa-
 bitur: neque assentior tantùm, sed etiam vehe-
 menter peto à Luxio Barone (aderat is eo in
 cætu) rem urgeat sanè optatam mihi: proponat
 idem ipse conditiones, quibus illigari nostrum
 utrumque debere judicatum erit. Tum ad ad-
 stantes obversus, Testem, inquit, unumquem-
 quemque vestrùm appello, viri Divionenses,
 spondere me huic Cassegranio, venturum me
 ad disputationem cum eo de capitibus fidei
 controversis, idque Gebennæ. Et cùm eodem
 momento recepisset Baro Luxius, rem eam à se

Q. 2

accu-

244 VIIÆ B. FRANCISCI SALESII
accuratum in; ut verba factis con probaret, Ge
bennam paulò post adiit, egitque ser:ò cum Me
gistratu, ut quandoquidem id Callegranium
postulasset, æ qui boni consulerent, haberi Geben
næ celebrem eam disputationem, oblati etiam
eam in rem nuneribus. Sed diffidebant sibi
Calvinistici Ministri: ita nullis conditionibus
certamen allici potuerunt, illud obdrentes, ne
egere disputatione Religionem suam. Ita evenit
quod concupiscebat Propheta, ut *confusio* faceret
operiret Callegranium, qui rubore tantum Episcopu
pum suffundere se posse putaverat. Omnino
hæc insignis fatuitas, sperare te vanis artibus
portare posse victoriam, quæ non nisi à Domino
Deo proficisci queat. Et existimabant quidam
Ethnici illi Romani, ut testatur S. Augustinus,
Victoriam Deam esse: addebant tamen, muniti
lam à Jove ad quos iussisset: ipsam autem
quam Regi Deorum obtemperantem, ad quos
voluisset venire solitam, & in eorum parte com
dere: aptius dicamus nos, Veritatem semper
errore deque imposturâ victoriam reportari:
quoties Veritatem eandem, ad Domini Deiglori
riam Franciscus tuebatur.

(f) lib. 4. de Civit. Dei. c. 17.

